

בולי יום העצמאות תש"ל Independence Day Stamps - 1970

113/114

6.5.70

ה ש י ר ו ת ה ב ו ל א י
 ירושלים - תל אביב - יפו - חיפה - טבריה - נתניה - באר שבע - נת.לוד
PHILATELIC SERVICES
 JERUSALEM • ISRAEL

פרחי בר מוגנים ושומרים

מאות מינים מבין צמחי הבר של הארץ נושאים פרחים נכרים לעין בצורתם ובצבעם – עשרות מהם היו במשך הזמן לפרחי קטוף – פרחים הנק"טפים בשדה ונלקחים הביתה. בעבר המעיטו תושבי הארץ בקטיפת פרחים, אך בדור האחרון הגיע הדבר למימדים כאלה, שעצם קיומם של מינים מסוימים, ודווקא בעלי הפרחים היפים ביותר, הועמד בסכנה. מינים אחרים הגיעו לסף השמדה ממש, נכרתו כליל מאזורים מסוימים בארץ ותוך שנים אחדות צפויים היו להעלם כליל.

בעקבות יזמתם של בוטנאים וחובבי טבע, ובעקבות נסיון של מדינות אחרות, חקקה מדינת ישראל חוק בדבר ערכי טבע מוגנים, ובהתאם לחוק זה הוכרו כמה עשרות מינים לצמחי בר מוגנים או שמורים. פרחי הבר המוגנים אסורים בפגיעה בכל צורה שהיא – אסור לעקום, לקטף, ומכל שכן למכרם. הפרחים השמורים אסורים במכירה וקטיפתם מוגבלת לפרחים בודדים בלבד. רשות שמורות הטבע ממונה על ביצוע החוק.

לאחר שנים אחדות של פעולות הסברה נמרצת כבר נראו הפירות: התודעה בדבר הצורך בשמירה על פרחי הבר הדרה אל חוגים רחבים, במיוחד אל הילדים. הקטיפה פחתה במידה ניכרת והארץ החלה מתקשטת שוב במרבדי פרחים – אחד מאוצרות הטבע היקרים ביותר שלה.

תורמוס ההרים

העובר באביב בין שדות הגליל התחתון, או לרגלי הרי יהודה, יבחין בקבוצות של תפרחות כחולות, המצטופפות לעתים זו ליד זו עד כדי יצירת מישטח כחול, הפרחים דמויי הפרפר מצביעים מיד על המשפחה: משפחת הפרפרניים, סדרת הקיטניות.

תורמוס ההרים, אחד מחמישה מינים בני הסוג הזה הצומחים בר בארץ, הוא הגדול מכל אחיו, והבולט ביותר בצבעו. הוא חד שנתי, נובט בראשית החורף וניכר בעליו המאוצבעים והשעירים. התפרחת עולה מבין העלים באביב, והפריחה נמשכת שבועות מספר, כשהפרחים נפתחים בזה אחר זה, מלמטה למעלה. מן הפרחים מתפתחים תרמילים גדולים ושעירים ובכל אחד מהם כמה זרעים פחוסיים.

התורמוס היה ידוע בשמו זה לאבותינו, וזכר בתלמוד. זרעיו של מין תרבותי, קרוב לתורמוס ההרים, נאכלים ומבושלים, לאחר ששולפים אותם מתוך הקליפה המרה.

התפרחות היו נקטפות הרבה, ואף נמכרות בשוקי הפרחים, עד כי נשקפה סכנה לקיום המין בארץ. לכן הוכרז התורמוס לפרח בר שמור.

סחלב הבצות

בעבר, כאשר הביצות כיסו שטחים נרחבים בארץ, היה סחלב הביצות נפוץ למדי בשוליהן. בראשית האביב היו מזדקרים מתוך הקרקע הכבדה והלחה עמודי הפריחה הגבוהים כדי כמה עשרות סנטימטרים, ונושאים עליהם שפע של פרחים סגולים. את הקיץ היה עובר הצמח בתדרמה, כאשר חמרי

הצמיחה לשנה הבאה אגורים בתוך אחת משתי פקעות השורש שלו. עם ייבוש הביצות והתפתחות שיטות העיבוד האינטנסיבי פחתו מאד סחלבי הביצות, והיום אפשר לראותם רק במקומות מעטים. הפרחים הם בעלי צורה אפיינית למשפחת הסחלביים: מששת עלי העטיף נוטל לו אחד את כל הגודל והחן, ואילו יתר החמישה משמשים לו כמלווים בלבד. הפרח הוא בעל דרבן ושחלה תחתית. מנגנון אבקה מיוחד גורם לכך ששני גושי האבקה יידבקו אל ראשו של החרק הבא לחפש צוף בפרח, וכך יגיעו אל פרח אחר. כמו כל בני משפחת הסחלביים, גם סחלב הביצות הינו צמח בר מוגן.

אירוס הנגב

בין צמחי הבר המיוחדים לארץ ישראל לבדה, מתבלטת קבוצה אחת של אירוסים, בעלי פרחים גדולים ויפים ביותר. מינים אלה וקרוביהם המעטים גדלים רק במזרח התיכון, לאורך רצועת הגבול הצרפתית שבין האזור הים-תיכוני ואזור הערבות. בארץ הם חוגרים את החבל הים-תיכוני כולו – משפלת החוף, דרך צפונה של בקעת באר שבע, לאורך השוליים המזרחיים של הרי יהודה ואפרים, עד הגליל בוע, מזרח הגליל והגולן.

כל המינים הם רב שנתיים, בעלי קני שורש, ועוברים את הקיץ בתרדמה. העלים דמויי סוף, בוקעים מן הקרקע בראשית החורף. באביב הם מצמיחים פרחים גדולים מושכי-עין – לכל מין פרחים בעלי צבע וצורה אפייניים לו.

אירוס הנגב צומח בחולות, בצפון הנגב ובצפון מערב. עליו ופרחיו הם העדינים ביותר בכל הקבוצה. העלים אפרפרים, וכפופים כחרמש לאחור. הפרחים נישאים אחד אחד על גבעול, וצבעם סגול עז. מועד הפריחה – פברואר ומרס. בעבר הלא רחוק אפשר היה עדיין לראות בעונת הפריחה קבוצות בנות עשרות פרחים, אך מראה כזה נדיר עתה. אירוס הנגב הוא צמח בר מוגן.

עזריה אלון

The lupin was known of old (by its contemporary Hebrew name) and is mentioned in the Talmud. The seeds of a related cultivated variety are edible when cooked, after removal from the bitter peel.

Lupin inflorescences used to be picked extensively and sold in flower shops, until there was danger of the species' complete disappearance. For this reason, the lupin was declared a restricted wild flower.

SWAMP ORCHID

The swamp orchid was quite common along the edges of the swamps with which Israel once abounded. In early spring, flowering stalks sometimes more than 20 inches high, bearing a mass of purple flowers, would shoot up out of the heavy, wet soil. The plant is dormant during the summer, storing up nourishment for the following year's growth in one of the two bulbs of its root. As the swamps were drained and intensive farming methods adopted, swamp orchids became much rarer, and today they can be seen in only a few places.

The flowers are typical of the orchid family: a single labellum of the perianth is endowed with size and beauty, while the remaining five are also-rans. The flower has a spur and an inferior ovary. A special pollination apparatus causes the two clusters of pollen to adhere to the nectar-seeking insect that will deposit them later in another flower.

Like all orchids, the swamp orchid is a protected wild flower.

MARIA IRIS

The most notable of the wild flowers peculiar to Israel alone are a group of irises, with large and very beautiful flowers. These species and a few related ones grow only in the Middle East, along the narrow strip between the Mediterranean and the steppe zones. In Israel, they can be found all the way from the coastal plain, through the northern part of the Beersheba valley, along the eastern edge of the hills of Judaea and Ephraim, and on up to the Gilboa, eastern Galilee, and the Golan region.

All these irises are perennials; they have rhizomes and are dormant during the summer, their sword-like leaves sprouting at the beginning of winter. In spring, they put forth large, eye-catching blooms, each species with its own shape and color.

The Maria iris grows in the sands of the north-

PROTECTED AND RESTRICTED WILD FLOWERS

Hundreds of the wild plants of Israel bear flowers of distinguishable shape and color and, in the course of time, dozens of them became "picking flowers" — flowers that ended up in a vase on the living room table. The practice of picking wild flowers was not always common among the local population, but some years ago it reached proportions which endangered the very existence of certain species, especially those with the most beautiful flowers. Others were on the verge of extinction: they were already missing from some parts of the country, and were likely to disappear entirely before long. On the initiative of botanists and nature-lovers, following the example of other countries, Israel passed a conservation law. Under its provisions, a few dozen species of wild plants were placed in the category of protected or restricted plants. Wild flowers designated as protected may not be harmed in any way — they may not be uprooted, picked, or sold. Wild flowers designated as restricted may not be sold or uprooted either, but the law allows a small number of them to be picked. It is the Nature Reserves Authority which is entrusted with implementing this law. A concerted educational campaign which was initiated soon after the law was passed has already borne fruit: large sectors of the population, notably children, have become aware of the necessity of preserving wild flowers. Picking has been appreciably reduced, and the country has once again begun to be carpeted in the flowers which are among its most precious natural resources.

LUPIN

In spring, the valleys of Lower Galilee and the foot of the Judean hills are often covered with clusters of blue blossoms, sometimes so close together that they form a blue field. The papilionate shape of the blossoms makes their family connections immediately clear: they are papilionate leguminosae.

Of the five wild varieties found in Israel, the mountain lupin is the largest, and has the most striking color. It is an annual that sprouts at the beginning of winter, and is identifiable by its dactyllate, hairy leaves. In spring the tall inflorescences push up through the leaves and bloom for several weeks, the blossoms opening in sequence from bottom to top. The flowers then turn into large, hairy pods, each containing a number of flat seeds.

THE ARTISTS הציירים

יום העצמאות INDEPENDENCE DAY

העלמה התר ווד נולדה בלונדון בשנת 1946. היא עבדה בגנים הבוטניים המלכוניים שבקי (אנגליה) ובאותו זמן השתלמה בבוטניקה. לאחר מזה למדה בבית הספר לאמנות בקמברוול ובשנים האחרונות עבדה כציירת של נושאים בוטניים בגני קיי.

מספר עבודות, פרי מכחולה של העלמה ווד, פורסמו בעתונות המקצועית באנגליה וכן הוצגו תחרויות וחיתוכי-עץ שיצרה. התר ווד הגיעה לישראל בשנת 1969 כדי לצייר פרחי בר ישראלים עבור רשות שמורת הטבע.

Heather Wood was born in London in 1946. She has always had a keen interest in both Natural History and Art and studied Botany while working at the Royal Botanic Gardens, Kew, England. She later went to Camberwell School of Art for a short time, and for the last three years has been working as a free-lance botanical illustrator and graphic artist, mainly at Kew Gardens. She has work published in several Tropical African Flora and Botanical Journals and has exhibited woodcuts and engravings in London.

She came to Israel in March 1969 to paint wild flowers for the Nature Reserves Authority and has been working in different parts of the country.

יום הזיכרון MEMORIAL DAY

מר רדו ורו נולד ברומניה בשנת 1926. לאחר סיום לימודיו בארכיטקטורה נמנע ממנו לקבל עבודה במקצוע זה מסיבות פוליטיות. לכן עבד מר ורו כגרפיקאי - מקצוע חפשי ברומניה - והצליח בזה יפה. לאחר עלייתו לישראל, בשנת 1961, ביצע מר ורו גם עבודות בשטח זה וגם עבודות באדריכלות פנים, אדריכלות תערוכות ועוד, הוא איננו חדש בשטח של ציור בולים מאחר שצייר בול עבור הדואר של ממלכת בורונדי נוסף לאחדים שצייר עוד ברומניה. מר ורו זכה בפרסים ובציון לשבח של עבודותיו בענפים שונים של האמנות הגרפית.

Radu Vero was born in 1926 in Bucarest. After completion of his studies in architecture he became a graphic artist as he was not accepted by any architectural institute in Rumania for political reasons. As free-lance graphic artist he could work unhindered and did so successfully in various branches.

Since he immigrated to Israel in 1961, he worked also as exhibition designer, illustrator and interior architect. Mr. Vero is no newcomer to stamp-designing as he has designed a stamp for the Kingdom of Burundi in addition to some Romanian stamps.

Radu Vero was awarded various prizes and citations for his art work.

ern and northwestern Negev. It has the most delicate flowers and leaves of the entire group; the leaves are greyish, and bent backwards like a scythe. The plant blooms in February and March, each stalk bearing a single purple flower. A few years ago it was not unusual to encounter patches of dozens of these irises, but they would be a rare sight today.

The Maria Iris is a protected wild flower.

AZARIA ALON

יום־הזיכרון לחללי צה"ל

יום־הזיכרון הוא יום בו מתייחד יעמנו כולו עם זכר כל בניו שנפלו במערכות ישראל מעו קמה מדינתנו. אלה אשר נפלו על מזבח הארץ וקנו בדמם את העצמאות שהעם שאף אליה במשך דורות; אלה שלחנו לאחר־מכן בשתי המלחמות להתעצמותו של העם כולו; ואף אלה שהקריבו חייהם למען יוכל העם לצעוד קוממיות במדינתנו. ובשעת התייחדות זו של יגון רוחש לב־העם גאון על כי בנים כאלה היו לו!

MEMORIAL DAY

Memorial Day is the day when the whole nation joins in commemorating those of its sons who have fallen in battle since the establishment of the State of Israel.

The Jewish nation dwelling in Zion and throughout the world, on this day unites in commemoration of its precious sons — those who fell for their country and who paid with their lives for that independence to which our nation has aspired for generations; of those who fought in the two later wars in order to add strength to their nation, and of those who sacrificed their lives to ensure the Nation's sovereignty in its State.

At this time we remember them and — sad at heart — we are proud of them.